

VÝVOJ BAZILEJSKÝCH DOHÔD O KAPITÁLI A IMPLEMENTÁCIA BASEL III

Miroslav SZPYRC, Jakub TEJ

Technická univerzita v Košiciach, Ekonomická fakulta

miroslav.szpyrc@tuke.sk, jakub.tej@tuke.sk

Abstrakt

Príspevok pojednáva o Bazilejských dohodách o kapitáli. Rozoberá históriu a vývoj kapitálových dohôd. V poslednej časti sa predstavuje nová dohoda o kapitáli Basel III, popisuje sa jej postupná implementácia do praxe a analyzuje sa pripravenosť slovenských bánk na nový rámec.

Kľúčové slová: Basel Capital Accord, kapitálová primeranosť, Basel III

JEL: E58, G21

1 ÚVOD

Krízou realitného trhu v USA sa preniesla do Európy a zasiahla sektor bankovníctva a finančníctva. Banky začali pociťovať problémy v oblasti likvidity a kapitálovej primeranosti. Tento problém mala riešiť smernica Basel II. Ukázalo sa však, že pravidlá kapitálovej primeranosti nastavené smernicou Basel II sú nepostačujúce. To podnietilo na ďalší výskum v tejto oblasti. Výsledkom je vznik smernice Basel III. Predstavitelia skupiny G20 schválili na summite v Soule, ktorý sa konal od 11. do 12. Novembra 2010, rámec Basel III. Tento rámec má byť implementovaný postupne od roku 2013 až po rok 2019.

2 VÝVOJ BAZILEJSKÝCH DOHÔD O KAPITÁLI A IMPLEMENTÁCIA RÁMCA BASEL III

V hlavnej časti príspevku bude analyzovaný vývoj bazilejských dohôd o kapitáli. Rozoberané bude obdobie pred dohodami o kapitáli, ako aj postupná implementácia Basel Capital Accord, dodatku k Basel Capital Accord a New Basel Capital Accord. V poslednom odseku hlavnej časti bude analyzovaný návrh novej dohody o kapitáli Basel III, porovnanie jej kapitálových požiadaviek s predchádzajúcim rámcom Basel II a jej postupná implementácia do praxe.

2.1 Obdobie pred dohodami o kapitálovej primeranosti

Koncepciou kapitálovej primeranosti je merať riziká daného subjektu a na základe toho stanoviť odpovedajúcu minimálnu úroveň vlastného kapitálu banky. Hodnota vlastného kapitálu by mala pokryť budúce potenciálne straty z dnešných rizík finančnej inštitúcie. Potom akákoľvek potenciálna strata finančnej inštitúcie v budúcnosti, ktorá je spojená s dnešnými rizikami, by mala byť krytá vlastnými zdrojmi finančnej inštitúcie.

V minulosti boli požiadavky na kapitálovú primeranosť založené na pomere kapitálu a celkových aktívach banky. Stále sa zväčšujúci objem podsúvahových aktív však spôsobil, že ukazovateľ celkových aktív stratil svoju vypovedaciu schopnosť o riziku banky.

V USA bol v 60. rokoch zavedený pomer kapitálu požadovaného regulátorom a skutočného kapitálu. O takto požadovanej úrovni kapitálu bolo rozhodované individuálne na základe zložitých kalkulácií.

V roku 1981 Federal Reserve System (FED) a Office of the comptroller of the currency (OCC) zaviedli štandardy pre im podliehajúce banky. Bol stanovený minimálny kapitálový pomer 7% pre komunálne banky a 6,5% pre regionálne banky. Nástroje, ktoré títo dvaja regulátori používali, sa stali základom nástrojov vypracovaných a odporúčaných Bazilejským výborom pre bankový dohľad, ktorý bol založený v roku 1974 guvernérmi centrálnych bánk desiatich členských krajín. [1] [2] [3] [4] [6]

2.2 Basel Capital Accord (BCA) a dodatok k BCA

V roku 1988 bola vypracovaná regulačná smernica Basel Capital Accord (BCA, Basel I), nazývaná aj dohoda o kapitálovej primeranosti. Dokument stanovil pre banky kapitálové požiadavky vzťahujúce sa iba k úverovému riziku. Bol stanovený pomer kapitálu banky k rizikovo váženým úverom a ďalším aktívam vo výške minimálne 8%.¹ Položky kapitálu Tier 1 a Tier 2 mali byť schopné pokryť bežné straty za predpokladu, že banka bude pokračovať vo svojej činnosti. Pri výpočte kapitálovej primeranosti sa každému aktívu priradila určitá váha vzhľadom k úverovému riziku. Rizikové váhy boli priradené aj podsúvahovým aktívam, pričom podsúvahové aktíva sa pred priradením váh konvertovali na úverové ekvivalenty. Tento systém bol

---

$$^1 KP = \frac{Tier\ 1 + Tier\ 2}{RVA + ÚEPP} * 100\% \geq 8\%$$

KP - koeficient kapitálovej primeranosti,

Tier 1 - vlastný kapitál banky,

Tier 2 - doplnkový kapitál banky,

RVA - rizikovo vážené aktíva.

postupne zavedený nielen v členských krajinách, ale prakticky vo všetkých ostatných krajinách s medzinárodne aktívnymi bankami.

Basel I zohľadňoval aj riziko krajiny. Riziko krajiny bolo definované na základe klubového princípu odvodeného od členstva v OECD. Pre členský štát skupiny OECD bola riziková váha 0 % a pre nečlenský 100 %.

Na finančných trhoch však stále dochádzalo k vzniku nových druhov rizík, preto museli byť publikované viaceré dodatky k BCA. Najpodstatnejším bol dodatok z roku 1996, ktorý sa zaoberal už aj riadením trhového rizika (akciové, úrokové, komoditné a kurzové riziko). Pri výpočte kapitálovej primeranosti² sa teda okrem kreditného rizika začalo zohľadňovať aj trhové riziko. Definoval sa kapitál tretieho poradia Tier 3 (krátkodobý podriadený dlh), ktorý má splatnosť 2 roky. Splatenie krátkodobého podriadeného dlhu a úrokov z neho bolo podriadené splnením požiadavky minimálneho kapitálového krytia uvedených rizík.

V dodatku sa zaviedli metódy merania trhových rizík. Začal sa používať štandardný spôsob merania rizika definovaný Bazilejským výborom pre bankový dohľad, ktorý bol rovnaký pre všetky inštitúcie. Bankám bolo povolené použiť aj svoje interné modely na výpočet kapitálových požiadaviek za splnenia určitých minimálnych noriem. Basel 1 definoval len kvantitatívnu časť na definovanie výpočtu kapitálovej požiadavky, kvalitatívna stránka bola zanedbaná. [1] [2] [3] [14]

2.3 New Basel Capital Accord – Basel II

New Basel Capital Accord (NBCA, Basel II) predstavuje revíziu pôvodnej dohody o kapitáli Basel I. Rastúca zložitnosť bankovníctva ukázala, že jednoduchý rámec Basel I nebol postačujúci pre potreby bankovej praxe. Bazilejský výbor preto 26. júna 2004 schválil finálnu verziu nových pravidiel pre výkon bankovej činnosti a pre výkon dohľadu nad bankami („Basel II: International Convergence of Capital measurement and Capital Standards“). Európska komisia v tom istom období prezentovala finálny návrh novely existujúcich smerníc o kapitálovej primeranosti.

NBCA pokrýva väčšiu oblasť rizík. Rozširuje spôsoby merania úrokového rizika a zavádza tiež kapitálovú požiadavku na ďalší druh rizika, na operačné riziko³.

$$^2 KP = \frac{Tier\ 1 + Tier\ 2 + Tier\ 3}{KP_{UR} + KP_{TR}} * 100\% \geq 8\%$$

Tier 3 - krátkodobý podriadený dlh,

KP_{UR} - kapitálová požiadavka na krytie úverového rizika,

KP_{TR} - kapitálová požiadavka na krytie trhových rizík.

³ Operačné riziko môže vystupovať v podobe transakčného rizika (neautorizované obchody, obchody nad limit), rizika prevádzkového riadenia (zlyhanie ľudského faktora) a rizika systému (chyby v programoch, matematických modeloch, vzorcoch, riziko IT, prenosu dát, platobného systému).

Výpočet kapitálových požiadaviek sa uskutočňuje rizikovo citlivejším prístupom a dochádza k zvýšeniu požiadaviek na riadenie rizík v bankách. Nové pravidlá sú neporovnateľne komplexnejšie a detailnejšie. Zahŕňajú alternatívne riešenia výpočtu kapitálovej primeranosti. Banky v tomto prípade môžu využiť aj vlastné pokročilejšie spôsoby merania a hodnotenia rizika. Alternatívou zostáva postup, keď sú aktíva ohodnotené vopred stanovenou rizikovou váhou. Nové pravidlá zvyšujú citlivosť na straty z kreditného rizika, a to vyššími požiadavkami na kapitál pre dlžníkov s vyšším kreditným rizikom a naopak. Sofistikovanejšie a presnejšie meranie kreditného rizika podľa nových pravidiel prináša úsporu kapitálu, ktorý by sa použil na pokrytie operačného rizika. Minimálna úroveň kapitálovej primeranosti⁴ sa nezmenila a zostala na úrovni 8%. Basel II kladie väčší dôraz na kvalitu banky, bankového dohľadu a trhový disciplínu. Neuvádza sa len kvantitatívny výpočet kapitálovej primeranosti, ale aj kvalitatívne stanovenie požiadaviek banky. Došlo k rozšíreniu pôsobnosti dohody o kapitálovej primeranosti tak, aby pokrývala nielen riziko samotnej banky, ale aj celej bankovej skupiny. [1] [2] [4] [16]

Basel II je založený na troch pilieroch:

- **Pilier I** - zaoberá sa minimálnymi kapitálovými požiadavkami vzhľadom na podstupované riziká. Pri výpočte kapitálovej požiadavky sa berie do úvahy kreditné, trhové a operačné riziko:
  - Kreditné riziko: na výber existujú tri prístupy: štandardizovaný prístup založený na externom ratingu, základný prístup založený na internom ratingu a pokročilý prístup založený na internom ratingu.
  - Trhové riziko: existujú dva prístupy: štandardizovaný prístup a prístup založený na interných modeloch.
  - Operačné riziko: existujú tri prístupy: základný prístup, štandardizovaný prístup a pokročilý prístup.
- **Pilier II** – orgány bankového dohľadu sa zameriavajú na proces hodnotenia dostatočnosti kapitálu bánk. Definujú sa v ňom úlohy a prístupy regulačných orgánov pri dohľade nad procesom riadenia rizika. Banka by mala mať zavedené vnútorné procesy, ktorými dokáže vyhodnotiť adekvátnosť jej kapitálu s ohľadom na podstupované riziká. Národný regulátor má právo stanoviť vyššiu kapitálovú požiadavku v prípade, že minimálna kapitálová požiadavka nezodpovedá jej rizikovému profilu. Kapitálová primeranosť by sa mala pohybovať nad hranicou 8%, v závislosti od jej rizikového profilu. Druhý pilier kladie v odhade kapitálovej požiadavky veľké nároky nielen na banku, ale aj na národného regulátora. Sú tu obsiahnuté riziká, ktoré nie sú predmetom Piliera I. Tým je napr. úrokové riziko. Na jeho meranie sú stanovené tri metódy:

$$^4 KP = \frac{Tier\ 1 + Tier\ 2 + Tier\ 3}{KP_{UR} + KP_{TR} + KP_{OR}} * 100\% \geq 8\%$$

KP_{OR} - kapitálová požiadavka na operačné riziko.

- GAP analýza,
  - metóda Earnings-at-Risk,
  - metóda VaR (Economic- Value-at-Risk).
- **Pilier III** – týka sa trhovej disciplíny, transparentnosti, zverejňovaním informácií a pod. Snaží sa posilniť trhovú disciplínu tým, že banky budú o sebe zverejňovať viac informácií. Údaje sú zverejňované polročne, pričom informácie, ktoré sa týkajú širších oblastí (napr. funkcia riadenia rizika) majú byť zverejňované ročne. Informácie o náhlych zmenách majú byť zverejňované štvrtročne. Dôležité je, aby banky zverejňovali množstvo, zložky a druh kapitálu, aby verejnosť bola informovaná o schopnosti banky absorbovať straty. Efektívne podávanie informácií je dôležité pri získaní prehľadu o rizikovom profile banky. [1] [2] [4] [13] [14]

2.4 Implementácia rámca Basel III

Nová dohoda o kapitáli BASEL III predstavuje novú aktualizáciu Bazilejskej zmluvy. Termín sa objavil v literatúre už v roku 2005 a v súčasnosti sa používa v bežnom používaní.

Vedúci predstavitelia skupiny G20 schválili na summite v Soule, ktorý sa konal od 11. do 12. Novembra 2010, rámec Basel III a politický rámec Rady pre finančnú stabilitu (FSB) na obmedzenie morálneho hazardu systémovo dôležitých finančných inštitúcií⁵ (SIFI), vrátane pracovných postupov a lehôt stanovených v správe predloženej na summite.

V záverečnom komuniké G20 sa uvádza:

„Podporili sme medznú dohodu dosiahnutú v rámci Bazilejského výboru pre nový bankový kapitál a likviditu, ktorý zvyšuje odolnosť globálneho bankového systému tým, že zvýši kvalitu, množstvo a medzinárodnú konzistenciu bankového kapitálu a likvidity, obmedzuje budovanie pákového efektu a nesúladu splatností, a predstavuje kapitálové vankúše presahujúce minimálne požiadavky, ktoré môžu byť čerpané v zlých časoch.“ [5]

Okrem nových pravidiel týkajúcich sa kapitálu (bližšie sú rozobraté v ďalšej kapitole) navrhuje Basel III nasledovné opatrenia:

- Finančný dohľad: skupina G20 chce dosiahnuť lepší dohľad nad systémovým rizikom na miestnej i medzinárodnej úrovni.
- Finančné deriváty: G20 chce zaviesť ich šandardizáciu a centrálnu zúčtovanie súkromných štruktúrovaných OTC kontraktov do konca roku 2012.
- Hedgové fondy: americké reformy sú v súlade s príslubmi skupiny G 20, aby fondy od určitej veľkosti museli byť autorizované a zaťažené povinnosťou

---

⁵ Systémovo dôležité finančné inštitúcie sú finančné inštitúcie, ktorých náhodné zlyhanie môže vďaka ich veľkosti, zložitosti a systémovej prepojenosti, spôsobiť významné narušenie širšieho finančného systému a hospodárskej činnosti.

vykazovania orgánu dohľadu. Návrh zákona EÚ obsahuje obmedzenia pre správcov fondov mimo EÚ.

- Účtovníctvo: G20 chce spoločné globálne účtovné pravidlá od polovice roka 2011.
- Ratingové agentúry: musia byť registrované a kontrolované. EÚ prijala zákon o povinnej registrácii s priamym dohľadom, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2010. Americká verzia zákona, ktorá bol schválená v tom istom roku, obsahuje podobné ustanovenia.
- Financovanie: G20 schválila princípy, ktoré majú zastaviť bonusové schémy v bankách, ktoré sú založené na krátkodobých rizikových operáciách. [7]

Tento rámec obsahuje aj medzinárodne harmonizovaný pákový pomer slúžiaci ako nárazník k operáciám týkajúcich sa rizikového kapitálu. Nové štandardy by mali výrazne znižovať motiváciu bánk brať na seba nadmerné riziká, a mali by znamenať nižšiu pravdepodobnosť a závažnosť budúcich finančných kríz. Banky by mali byť schopné lepšie odolať prípadnej kríze, a to aj bez mimoriadnej vládnej pomoci. Tento rámec má byť implementovaný v dohodnutom časovom rámci od 1. januára 2013 a postupne zavedený do 1. januára 2019. [5] [6]

2.5 Kapitálové požiadavky rámca Basel III a jeho porovnanie s Basel II

V nasledujúcej kapitole sú vysvetlené rozdiely týkajúce sa kapitálových požiadaviek rámcov Basel II a Basel III.

2.5.1 Kapitál Tier I

Tier I kapitál je tvorený základným imaním, prevažne akcionárskymi podielmi vrátane menšinových podielov (s určitými zrážkami), delených podľa rizikovo vážených aktív.

Basel II:

Rámec Basel II si vyžaduje pri kapitáli Tier 1 nasledujúce podmienky:

Kapitálová požiadavka Tier 1 kapitálu $\geq 4\%$

Kapitálová požiadavka Core Tier 1 kapitálu $\geq 2\%$

Rozdiel medzi celkovou kapitálovou požiadavkou vo výške 8,0% a Tier 1 kapitálovou požiadavkou môže byť splnený spolu s Tier 2 kapitálom. [5] [13]

Basel III:

Kapitálová požiadavka Tier 1 $\geq 6\%$

Kapitálová požiadavka Core Tier 1 (základné imanie po zrážkach) $\geq 4,5\%$

Táto druhá kapitálová požiadavka sa však v čase bude vyvíjať, a to nasledovným spôsobom:

Tabuľka 1

Kapitálová požiadavka Core Tier 1 kapitálu	
Pred 1.1.2013	2,0 %
Od 1.1.2013	3,5 %
Od 1.1.2014	4,0 %
Od 1.1.2015	4,5 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa [5]

Ako je vidieť v tabuľke 1, v období pred 1.1.2013 sa požiadavka na kapitál Core Tier 1 meniť nebude a zostane na úrovni 2 %. Avšak od 1.1.2013 bude postupne požiadavka na kapitál tohto druhu rásť z úrovne 2,0 % až na úroveň 4,5 %, ktorá je povinná od 1.1.2015.

2.5.2 Kapitálový konzervatívny vankúš (buffer)

V rámci dohody Basel III bol definovaný tzv. kapitálový konzervatívny vankúš (buffer), ktorý budú musieť banky vytvoriť, aby boli v budúcnosti pripravené na prípadné budúce nepriaznivé udalosti.

Basel II:

V tomto dokumente nebol obsiahnutý kapitálový konzervatívny vankúš.

Basel III:

Banky budú musieť vytvoriť a udržiavať kapitálový konzervatívny buffer vo výške 2,5%, ktorý bude pomáhať banke čeliť nepriaznivým stresovým obdobiam. Tým sa zvýši celková spoločná požiadavka na kmeňový kapitál na 7%. Kapitálový vankúš vo výške 2,5% bude splnený základným imaním po uplatnení odpočtov. [5]

Požiadavka na výšku konzervatívneho buffera sa v čase bude vyvíjať nasledovne (viď tabuľku č.2):

Tabuľka 2

Kapitálová požiadavka konzervatívneho vankúša	
Pred 1.1.2016	0,000 %
Od 1.1.2016	0,625 %
Od 1.1.2017	1,250 %
Od 1.1.2018	1,875 %
Od 1.1.2019	2,500 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa [5]

Účelom vankúša je zabezpečiť, aby banky udržiavali tento kapitál v stanovenej výške, ktorý neskôr môže byť použitý na absorbovanie strát počas obdobia finančného a hospodárskeho napätia. Čím sa bude regulačný ukazovateľ kapitálovej primeranosti

banky viac blížiť minimálnej požiadavke, tým väčšie bude obmedzenie jej zárobkov. [5]

2.5.3 Proticyklický kapitálový vankúš

Ďalšou novinkou rámca Basel III je tzv. „proticyklický kapitálový buffer“.

Basel II

Dokument Basel II neobsahuje proticyklický kapitálový vankúš.

Basel III

Proticyklický buffer sa bude pohybovať v rozpätí od 0% do 2,5% spoločného kapitálu alebo iného straty pokrývajúceho kapitálu a bude realizovaný v súlade s vnútroštátnymi okolnosťami. Banky, ktoré budú udržiavať tento kapitál pod hranicou nižšou ako 2,5%, budú čeliť obmedzeniu vyplácania dividend, podielov na spätnom odkúpení a bonusov. [5]

Vývoj proticyklického vankúša v čase je zobrazený v tabuľke č.3:

Tabuľka 3

Proticyklický kapitálový vankúš	
Pred 1.1.2016	0,000 %
Od 1.1.2016	0,625 %
Od 1.1.2017	1,250 %
Od 1.1.2018	1,875 %
Od 1.1.2019	2,500 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa [5]

Proticyklický kapitálový buffer sa začne aplikovať od 1.1.2016, konkrétne na úrovni 0,625 %. Postupne narastie až na 2,5 % požadovaných od 1.1.2019.

2.5.4 Kapitál vyhradený pre systematicky dôležité banky

Krach niektorej zo systémovo dôležitých bánk môže spôsobiť významný finančný problém, a preto sa v novej dohode Basel III myslí aj na ich bezpečnosť.

Basel II

Nie sú definované systematicky dôležité banky.

Basel III

Systémovo dôležité banky budú musieť byť schopné absorbovať nečakané straty. Bazilejský výbor a Rada pre finančnú stabilitu rozvíjajú dobre integrovaný prístup k systémovo dôležitým finančným inštitúciám, ktorý by mohol zahŕňať kombinácie kapitálových príplatkov, podmieneného kapitálu a kaucii v dlhoch. [5]

2.5.5 Celková kapitálová požiadavka a pripravenosť slovenských bánk na Basel III

Celková kapitálová požiadavka bude teda podľa rámca Basel III vyzerať nasledovne:

$$CKP = KP + KKB + PKB + KSDB \quad (1)$$

CKP - celková kapitálová požiadavka,

KP - kapitálová požiadavka podľa rámca Basel II,

KKB - kapitálový konzervatívny buffer,

PKB - proticyklický kapitálový buffer,

KSDB - kapitál vyhradený pre systematicky dôležité banky.

Ako budú vyzerať nové kapitálové požiadavky v rámci dohody Basel III zobrazuje tabuľka č.4:

Tabuľka 4

Minimálne kapitálové požiadavky rámca Basel III	
	Minimálna kapitálová požiadavka
Core Tier 1	4,5 %
Tier I	6,0 %
Min. kapitálová požiadavka bez buffera	8,0 %
Konzervatívny buffer	2,5 %
Min. kapitálová požiadavka s bufferom	10,5 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa [5]

Tvorba proticyklického vankúša nie je automatická a povinná, bude sa vyžadovať len v tej krajine, kde sa vyskytne nadmerný rast úverového agregátu, ktorý môže byť sprevádzaný nadmernými rizikami. V prípade uplatnenia maximálneho proticyklického buffera (2,5%) sa môže celková kapitálová požiadavka vyšplhať až na hranicu 13% kapitálu banky. [5]

Jednotlivé minimálne kapitálové požiadavky v rámci diskutovaného dokumentu Basel III a ich harmonogram zavedenia je zobrazený v tabuľke č.5:

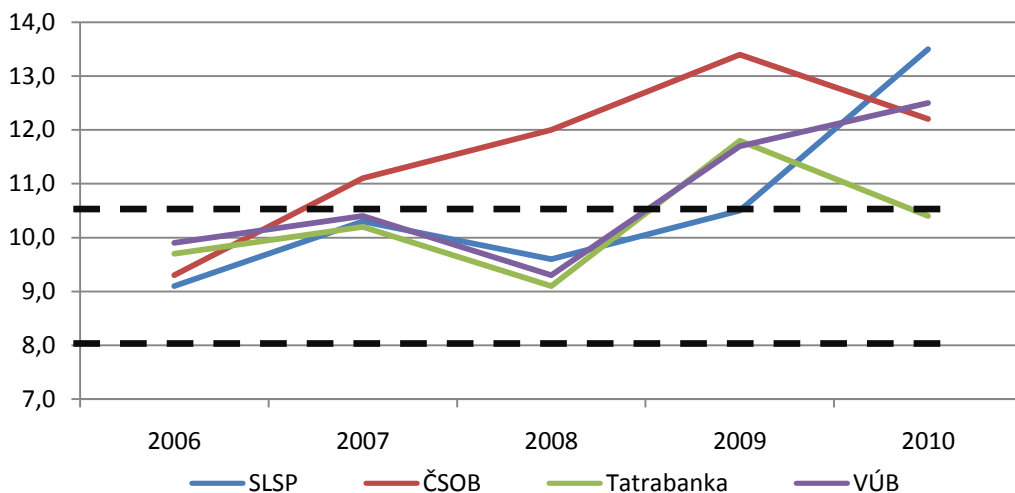
Tabuľka 5

Požiadavky na kapitál v čase								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kapitálová požiadavka pre Core Tier 1	2,0	3,5	4,0	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Kapitálový konzervatívny vankúš	-	-	-	-	0,625	1,25	1,875	2,5
Core Tier 1 + kapitálový konzervatívny vankúš	2,0	3,5	4,0	4,5	5,125	5,75	6,375	7,0
Kapitálová požiadavka Tier 1	4,0	4,5	5,5	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Požiadavka na vlastný kapitál bez konzervatívneho buffera	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Požiadavka na vlastný kapitál + kapitálový konzervatívny vankúš	8,0	8,0	8,0	8,0	8,625	9,25	9,875	10,5

Zdroj: vlastné spracovanie podľa [5]

V tabuľke je vidieť, že zámerom nového rámca je postupné navyšovanie celkovej požiadavky na kapitál o spomínaný konzervatívny vankúš. Z pôvodnej hranice 8 % sa požiadavka na kapitál postupne začne zvyšovať počnúc rokom 2016 až na 10,5 % k 1.1.2019.

Na nasledujúcom obrázku je znázornený vývoj kapitálovej primeranosti štyroch najväčších bánk slovenského bankového sektora (Slovenská sporiteľňa - SLSP, Všeobecná úverová banka – VÚB, Tatrabanka a Československá obchodná banka - ČSOB) v období od 2006 do 2010 s dôrazom na minimálnu požiadavku Basel II a Basel III:

Obr. 1 Kapitálová primeranosť v slovenskom bankovom sektore

Zdroj: vlastné spracovanie podľa [9-12]

Všetky štyri analyzované banky spĺňajú kapitálovú požiadavku 8 % podľa rámca Basel II s dostatočnou rezervou. Ako je vidieť na grafe, banky s postupom času navyšujú svoju kapitálovú požiadavku zohľadňujúc nový rámec Basel III a jeho pripravované navýšenie o kapitálový konzervatívny vankúš na hodnotu 10,5 %.

3 ZÁVER

Smernica Basel II sa ukázala v čase finančnej krízy pre bankový sektor nedostatočná. Preto sa pripravuje postupná implementácia nového konceptu Basel III, ktorý má postupne od rokov 2013 až do roku 2019 nahradiť predošlý rámec. Aby banky v budúcnosti nemali problémy v oblasti likvidity a kapitálovej primeranosti, zavedú sa postupne kapitálový konzervatívny vankúš, proticyklický kapitálový vankúš, zvýši sa hranica Tier 1 kapitálu a v prípade systémovo dôležitých bánk sa kapitálová požiadavka dodatočne navýši.

Štyri najväčšie slovenské banky spĺňali kapitálovú požiadavku podľa rámca Basel II s dostatočnou rezervou. Navyše je zreteľné postupné navyšovanie kapitálovej požiadavky ako signál postupnej prípravy na navrhovaný koncept Basel III.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1] KOVÁČOVÁ, M. *The New Basel Capital Accord: Basel II*. Odborný mesačník pre teóriu a prax finančných trhov. November, 2004. ISSN 1336-5711. Dostupné na internete: < <http://www.derivat.sk/index.php?PageID=2> >

- [2] VOKOROKOSOVÁ, R. *Komerčné bankovníctvo*. Elfa s.r.o.. Košice, 2008. ISBN 978-80-8086-094-3.
- [3] BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS: *Basel committee: Proposal to issue a supplement to the Basel Capital Accord to cover market risks*. [online]. Dostupné na: <<http://www.bis.org/publ/bcbs15.htm>>
- [4] SLOVESKÁ BANKOVÁ ASOCIÁCIA: *Basel 2*. [online]. Dostupné na: <<http://www.sbaonline.sk/sk/projekty/basel2/zakladne-informacie/>>
- [5] THE BASEL III ACCORD. [online]. Dostupné na: <<http://www.basel-iii-accord.com/>>
- [6] GLOVA, J.: *Centrálne bankovníctvo*. 1. vyd., Košice : TU, EkF, 2008. 147 s. ISBN 978-80-553-0107-5.
- [7] GUARDIAN: *Basel III: the main points*. [online]. Dostupné na: <www.guardian.co.uk/business/2010/sep/13/basel-iii-the-main-points>
- [8] MONEY TERMS: *Tier 1 capital*. [online]. Dostupné na: <<http://moneyterms.co.uk/tier-1/>>.
- [9] SLOVENSKÁ SPORITELŇA: Archív výročných správ Slovenskej sporiteľne. [online]. Dostupné na: <<http://www.slsp.sk/archiv-vyrocnych-sprav-slovenskej-sporitelne.html>>
- [10] ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÁ BANKA: Finančné údaje. [online]. Dostupné na: <<http://www.csob.sk/o-nas/profil-spolocnosti/clenovia-financnej-skupiny/csob-asset-management/financne-udaje>>
- [11] TATRABANKA: Výročné správy. [online]. Dostupné na: <http://www.tatrabanka.sk/cms/page/sk/about/vysledky_banky/vyrocne_spravy.html>
- [12] VŠEOBECNÁ ÚVEROVÁ BANKA: Výročné správy. [online]. Dostupné na: <<http://www.vub.sk/o-banke/profil-banky/vyrocne-spravy/>>
- [13] Basel Committee on Banking Supervision: The International Convergence of Capital, Measurement and Capital Standards: A Revised Framework – Comprehensive Version, BIS, jún 2006.
- [14] Basel Committee on Banking Supervision: Sound Practice for the Management and Supervision of Operational Risk, BIS, 2003.
- [15] BÁNOCIOVÁ, A. - PAVLIKOVÁ, Ľ.: Expense and Income of Commercial Banks. 2010. In: Transactions of the Universities of Košice. Č. 3. s. 57 - 62. - ISSN 1335-2334. 2010.
- [16] VOKOROKOSOVÁ, R., PUCHÁ, N., PAVLIKOVÁ, Ľ. Bankovníctvo. TU-EkF Košice. Študijný materiál. 2006. ISBN: 80-8073-696-0. [CD]